

УДК 780.647.2,071.2(450)''19''(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-23>

Тетяна ПАСІЧИНСЬКА

старший викладач кафедри народних інструментів, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61057

ORCID: 0000-0003-3452-7129

Лариса ШЕМЕТ

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри народних інструментів, Харківська державна академія культури, Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Україна, 61057

ORCID: 0000-0002-8568-336X

Бібліографічний опис статті: Пасічинська, Т., Шемет, Л. (2025). Лучано Фанчеллі – творчий геній італійського акордеоніста-новатора. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 161–166, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-23>

ЛУЧАНО ФАНЧЕЛЛІ – ТВОРЧИЙ ГЕНІЙ ІТАЛІЙСЬКОГО АКОРДЕОНІСТА-НОВАТОРА

Лучано Фанчеллі відіграв визначну роль у розвитку італійського акордеонного мистецтва середини ХХ ст. За своє недовге 24-річне життя, він встиг залишити значну спадщину, включаючи численні вірші, пейзажі, анатомічні малюнки та оригінальні твори для акордеону. Його віртуозність, інноваційність та багатогранний талант дали можливість розкрити потенціал акордеона як інструмента, здатного органічно поєднувати у виконавстві різні музичні жанри – від класичної до «легкої» естрадної музики та джазу. В українському музикознавстві творчість цього митця ще не отримала належного висвітлення, що зумовлює необхідність її дослідження та популяризації.

Мета статті – це комплексний аналіз життєвого та творчого шляху Лучано Фанчеллі, визначення його внеску у розвиток акордеонного мистецтва.

Методологія ґрунтується на поєднанні біографічного, історичного, музично-аналітичного та порівняльного методів. Використано також метод аналізу архівних матеріалів та джерел, включаючи нотні збірки, записи виступів та спогади сучасників.

Наукова новизна полягає у дослідженні етапів творчого становлення Л. Фанчеллі, аналізі його композиторської діяльності та концертної практики. Особливу увагу приділено новаторському підходу митця до гри на акордеоні, розширенню репертуару та аналізу впливу музичної спадщини на сучасний акордеонний репертуар.

Висновки. Постать Л. Фанчеллі є знаковою для розуміння еволюції акордеонного виконавства середини ХХ ст. Аналіз його творчої спадщини виявив новаторський підхід до інструменту та вплив на розвиток та розширення обрії акордеонного мистецтва.

Визнанням внеску цього митця в музичну культуру є численні заходи та ініціативи, що вшановують його пам'ять, а також присвячені йому музичні твори.

Актуальним завданням є вивчення творчості та популяризація музики Л. Фанчеллі серед українських виконавців, педагогів та слухачів, що сприятиме збагаченню вітчизняного музичного простору та глибшому розумінню історії розвитку акордеону.

Ключові слова: Лучано Фанчеллі, акордеон, акордеонне мистецтво, виконавство, концертна діяльність, композитор, новатор.

Tetiana PASICHYNSKA

Senior Lecture at the Department of Folk Instruments, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatskyi uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61057

ORCID: 0000-0003-3452-7129

Larysa SHEMET

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Folk Instruments, Kharkiv State Academy of Culture, 4 Bursatskyi uzviz, Kharkiv, Ukraine, 61057

ORCID: 0000-0002-8568-336X

To cite this article: Pasichynska, T., Shemet, L. (2025). Luchano Fanchelli – tvorchyi henii italiiskoho akordeonista-novatora [Lucano Fancelli – the creative genius of the Italian accordionist-innovator]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 161–166, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-1-23>

LUCANO FANCELLI – THE CREATIVE GENIUS OF THE ITALIAN ACCORDIONIST-INNOVATOR

Luciano Fancelli played a significant role in the development of Italian accordion art in the mid-20th century. During his short 24-year life, he managed to leave a significant legacy, including numerous poems, landscapes, anatomical drawings and original works for accordion. His virtuosity, innovation and multifaceted talent made it possible to reveal the potential of the accordion as an instrument capable of organically combining various musical genres in performance – from classical to ‘light’ pop music and jazz. In Ukrainian musicology, the work of this artist has not yet received proper coverage, which necessitates its research and popularisation.

The purpose of the article is a comprehensive analysis of Luciano Fancelli’s life and creative career, determining his contribution to the development of accordion art.

The methodology is based on a combination of biographical, historical, musical analytical and comparative methods. The method of analysing archival materials and sources, including music collections, recordings of performances and memoirs of contemporaries, was also used.

The scientific novelty lies in the study of the stages of L. Fancelli’s creative development, the analysis of his compositional activity and concert practice. Particular attention is paid to the artist’s innovative approach to playing the accordion, expanding the repertoire and analysing the influence of his musical heritage on the contemporary accordion repertoire.

Conclusions. The figure of L. Fancelli is a landmark for understanding the evolution of accordion performance in the mid-20th century. Analysis of his creative legacy has revealed an innovative approach to the instrument and an influence on the development and expansion of the horizons of accordion art.

The recognition of this artist in musical culture is the numerous events and initiatives that honor his memory, as well as musical works dedicated to him.

The current task is to study the work and popularize the music of L. Fancelli among Ukrainian performers, teachers and listeners, which contributes to the enrichment of the domestic musical space and a deeper understanding of the history of the development of the accordion.

Key words: Luciano Fancelli, accordion, accordion art, performance, concert activities, composer, innovator.

Актуальність проблеми. Попри коротке життя, Лучано Фанчеллі встиг проявити себе як багатогранний митець, залишивши багато пейзажів, анатомічних, графічних малюнків, віршів та оригінальних композицій для акордеону. За спогадами сучасників цей надзвичайно «скромний та сором’язливий юнак завжди був веселим та енергійним, ... щасливим його могло зробити просте прохання зіграти на улюбленому акордеоні» (Sito ufficiale, 2022). У сфері образотворчого мистецтва, окрім майстерного володіння кольором та композицією, малюнки Лучано вирізняються глибоким відчуттям природи, вмінням передати неповторність краєвидів та гру світла. Взагалі кольори, звуки та гармонії природи наповнювали його думки, які він втілював у віршах, у живописі чи в музиці. У музичній царині, завдяки винятковій віртуозності, імпровізаційності та новаторським композиторським ідеям, маестро здобув славу «генія, який ... вплинув на шлях гри та музичний смак більшості сучасних акордеоністів» (Vibiani, 2023). Авторські твори та аранжування Л. Фанчеллі донині займають чинне місце у репертуарі вітчизняних акордеоністів,

але відомості про самого митця у вітчизняному музикознавчому дискурсі майже відсутні та потребують всебічного вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському музикознавстві наразі існує обмежена кількість праць, присвячених творчості Лучано Фанчеллі. Окремі аспекти розглянуто у тезах Т. Пасічинської (2020). Основним джерелом інформації даного дослідження стали періодичні видання Італії (Leon, 1985; Award Luciano Fancelli, 2013), спогади сучасників, колег та учнів, які висвітлюють найяскравіші моменти біографії та дають особистісну оцінку різних аспектів композиторської та виконавської техніки Л. Фанчеллі (Forgini, 2009; Gatti, 2020; Giacopelli, 2013–14). Біографія та творча спадщина митця також представлена на його офіційному сайті (Luciano Fancelli, 2022) та у презентаційному виданні Farfisa (1965).

Мета дослідження – комплексний аналіз життєвого та творчого шляху Лучано Фанчеллі, визначення його внеску у розвиток акордеонного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Народився Лучано Фанчеллі 10 квітня 1928 р.

у маленькому італійському селищі Каподаква (Capodacqua). Він був єдиною дитиною в родині професійних музикантів – скрипаля Енріко Фанчеллі та піаністки Луїджини Барбі, тож музика з самого народження була невід’ємною частиною його життя. Але творча індивідуальність Лучано проявилася в багатогранному аспекті. Вже за три місяці від початку навчання гри на старовинному сімейному фортепіано під керівництвом матері, восьмирічному хлопцеві ці уроки набридли. Він захопився вивченням геометрії та дизайну, а після закінчення початкової школи, коли родина переїхала до м. Терні, почав навчання на геодезиста у Технічному інституті.

Початок Другої світової війни став переломним моментом у житті Лучано. Родина Фанчеллі була змушена повернутися на три роки до м. Фоліньйо та Каподакви. Саме в цей період надлишок вільного часу та певний вплив батьків пробудили у Лучано любов до музики. І коли на 14-й день народження батько подарував йому маленький 32-басовий акордеон, це підштовхнуло до пристрасного захоплення новим інструментом, опануванню гри на якому юний Лучано присвячував по вісім-десять годин щоденно. Невдовзі батько позичив у сільського лікаря 120-басовий акордеон, заняття на якому сприяли подальшому формуванню творчої особистості молодого музиканта та швидкому прогресу. Спостерігаючи за успіхами сина, Енріко Фанчеллі купив у м. Терні новий акордеон, схожий за технічними характеристиками на тимчасово позичений, і вже за рік натхнених репетицій Лучано демонстрував вражаючу віртуозність (Giacopelli, 2013–14).

У п’ятнадцятирічному віці Лучано приєднався до сімейного оркестру «Фанчеллі», заснованого його батьками, де замінив попереднього акордеоніста Алессіо Розі. У післявоєнний період цей колектив часто виступав на танцювальних вечірках у *Canapé*, *Circolo Cittadino*, *Del Gran Caffè Sassovivo* та інших закладах Фольньйо. Майже за рік концертної практики в оркестрі Л. Фанчеллі освоїв основні елементи фактури, характерні для популярних танцювальних мелодій та навчився інтегрувати їх у власне виконавство на акордеоні, а також спробував свої сили у композиторській діяльності.

У 1945 р. Л. Фанчеллі написав свою першу пісню на вірш лірика Джанкарло Тестоні «Non

Così» для видавництва радіо Record Ricordi. Ця композиція зазнала великого успіху серед колег та слухачів, зокрема завдяки постійним трансляціям у записі оркестру Анджеліні. Наступна пісня «*Vasta con le sambe*» також стала успішною у виконанні оркестру Джанні Ферріо з вокалом Джулі де Пальми. Згодом Лучано створив цілу низку інструментальних композицій для акордеона. І хоча всі твори, опубліковані у музичних видавництвах Ricordi, Verben, Campi та інших, мають дату, це не допомагає відтворити хронологічну послідовність його композиторських дослідів, оскільки ядро композиції могло довго залишатися серед нотаток, зупинятися на різних стадіях опрацювання і ставало композицією, коли з’являвся найкращий варіант (Sito ufficiale, 2022).

Серед композиторських експериментів, перш за все, слід відзначити оригінальні авторські твори: вальс «*Stranezze*» («Дивацтва»), вальс-мюзет «*Au revoir, mademoiselle*» («До побачення, мадемуазель»), «*Echi della Versilia*» («Відлуння Версильї»), «*Cartoni animati*» («Мультфільми»), вальс-мюзет «*Un giorno a Tolosa*» («Один день в Тулузі»), вальс-свінг «*Pupazzetti*» («Лялечки»), «*Ninna nanna*» («Колискова»), триптих «*Tre Impressioni*» («Три враження»): «*Acquarelli Cubani*» («Кубинські акварелі»), «*Ciri*» («Чірі») та «*Dieci chilometri al finestrino*» («10 кілометрів до вікна») тощо. Це були переважно жанрові композиції, в яких Л. Фанчеллі талановито поєднав естрадно-джазові елементи та гармонії з виразними мелодичними лініями, і це вирізняло його музику жвавістю, віртуозністю, великою елегантністю, уважністю до дрібних елементів фактури та, як наслідок, здатністю залучати широку аудиторію. Лучано вважав, що «у джазі акордеон виконує функцію будь-якого іншого інструменту. Але його гармонійні можливості, його проникливість ... здатні передати відчуття джазу, відчуття, яке базується на гармонії та ритмі, краще, ніж будь-який інший інструмент» (Gatti, 2020).

Також Л. Фанчеллі відомий своїми аранжуваннями для акордеона таких популярних мелодій, як «*After you've gone*» Т. Лейтона, «*Archi in vacanza*» Д. Роуза, «*Кумпарсита*» М. Родрігеса та «*Малагенья*» Е. Лекуони. Композиторський талант Л. Фанчеллі проявився і у вмінні перекладати для акордеонної фактури творів кла-

сичної, симфонічної та легкої музики. В його доробку Токата та fuga d-moll Й. Баха, Симфонія №5 Л. ван Бетховена та інші. За спогадами учня Лучано Л. Форґіні «бажаючи створити дует зі мною, він переписав для двох акордеонів симфонію «Юпітер» В. Моцарта, «Рассодію у стилі блюз» Дж. Гершвіна, «Танок вогню» М. де Фальї, «Танець Анітри» Е. Гріґа та переклав для акордеона соло «Смерть Озе» (Forghini, 2009). Вміння Л. Фанчеллі віртуозно реалізовувати у виконавстві будь-який власний творчий задум встановило високий стандарт не лише для сучасників, але й для майбутніх поколінь акордеоністів-виконавців. Тож, поєднання функцій композитора, аранжувальника, виконавця і навіть ілюстратора (він намалював обкладинку для видання Токати та fugи d-moll Й. Баха та інших) сприяло створенню неповторного мистецького образу, всебічному розкриттю його творчого потенціалу та новаторського підходу до музичного мистецтва.

Набуттю популярності та визнанню Л. Фанчеллі значною мірою посприяла робота у національній телерадіокомпанії Італії RAI. Важливим етапом, що відкрив йому двері до RAI, стало блискуче прослуховування 15 вересня 1947 року. Тоді Лучано вразив маестро Фромана, директора музичного журналу «Tre in uno» та керівника вокального оркестру, своєю майстерною грою на фортепіано. Фроман був настільки захоплений «чудом виконавчо-інтерпретаційної інновації» (Sito ufficiale, 2022), що запросив поважних колег Нічеллі, Сегуріні, Донадіо та Да Віче, щоб вони також оцінили талант Л. Фанчеллі, який цього разу продемонстрував свою віртуозність вже на акордеоні. Після цього успішного показу йому одразу запропонували участь в естрадних шоу, а вже 27 вересня Лучано отримав можливість вести дві власні радіопередачі на RAI: «Голоси та інструменти на свободі» та «Лучано Фанчеллі та його акордеон». Протягом наступних двох років Л. Фанчеллі активно працював на радіо, завойовуючи все більшу прихильність слухачів та невпинно зростаючу популярність. Згодом він започаткував щотижневу програму «Романтичний куточок», де йому акомпанували відомі музиканти RAI: Канапіно (контрабас) та Вінсігерра (барабани). У тріо з ними Лучано записав свою єдину платівку на 45 обертів за хвилину, якість якої, на жаль,

була досить низькою за сучасними стандартами (Bibian, 2023).

У цей період Л. Фанчеллі також активно бере участь у конкурсних змаганнях. 8–9 жовтня 1949 р. здобуває першу премію на I-му міжнародному фестивалі акордеоністів «Città di Stradella». У 1948 та 1949 рр. поспіль посідає другі місця на II-му та III-му конкурсі в Анконі. Поки, нарешті, у вересні 1950 р. здобуває омріяну першу премію на IV-му національному конкурсі в Анконі після блискучого виконання Симфонії № 5 Людвіга ван Бетховена. Організатор конкурсу, фабрика Farfisa, надала йому унікальну можливість здійснити гастрольний тур Італією, виступаючи з концертами у Пармі, Неаполі, Ліворно, Реджо-Емілії та Віареджо. Ці гастролі стали важливим етапом у його кар'єрі, адже дозволили продемонструвати свій талант широкій аудиторії та здобути ще більшу популярність. Своїми численними виступами Лучано доводив, що «акордеон – це інструмент з великими виражальними можливостями, який часто недооцінюють» (Bibiani G, 2023). Він одним з перших в Італії почав грати концерти класичної музики, включаючи до свого репертуару твори таких композиторів, як Л. ван Бетховен, Й. Бах, Дж. Верді, П. Масканьї.

Окрім сольних виступів, Лучано також співпрацював з джазовим оркестром Терні та створив власний естрадний колектив. У 1951 році Л. Фанчеллі став учасником та солістом оркестру «Armonica Frontalini» в Мілані під керівництвом маестро Ріволі і виступав у театрі Ла Скала, демонструючи технічні та виражальні можливості акордеона як професійного академічного, естрадного та джазового інструмента. Його сміливі технічні рішення та новаторський підхід до гри на інструменті, особливо у розширенні функції лівої руки та манері фразування, досі використовуються виконавцями та залишаються актуальними. Зокрема, творчість Лучано Фанчеллі надихатиме відомого баяніста сучасності Рішара Гальяно, який відзначить джазові експерименти маестро словами: «Лучано Фанчеллі ... представляє на акордеоні те, що Чарлі Паркер є на саксофоні» (Sito ufficiale, 2022).

1951–1952 рр. стали надзвичайно продуктивним періодом у житті Л. Фанчеллі. Він активно займався концертною та композиторською діяльністю, брав участь у проєктах, що виходили за межі суто музичної сфери. Остан-

ній візит Лучано до рідного міста відбувся наприкінці літа 1952 р., після завершення літнього сезону виступів з власним ансамблем на Адріатичній Рив'єрі. Тоді він порадував земляків своїм концертом на танцювальному вечорі в «Montagnola» у Фоліньо, популярному на той час місці відпочинку. Крім професійних успіхів, у цей період в особистому житті Лучано також відбулися важливі зміни – він заручився з Ельдї і, сповнений надій, будував плани на майбутнє. На жаль, цим мріям не судилося збутися.

У грудні 1952 р. Л. Фанчеллі запросили до участі в популярній телевізійній програмі RAI «Rosso e Nero», що мала значну глядацьку аудиторію. Він виступав на новорічних святкуваннях, де грав безперервно всю ніч. Саме після цього проявилися перші симптоми захворювання, що призвело до трагічної смерті: 24 січня 1953 року, на піку своєї кар'єри, Л. Фанчеллі помер від сепсису, викликаного ускладненнями після недолікованої ангіни.

Хоча передчасна смерть обірвала багатообіцяючу кар'єру Лучано Фанчеллі, пам'ять про нього живе й донині, увічнена в різноманітних заходах та ініціативах. Зокрема, вже у вересні 1953 р., у м. Терні було проведено національний конкурс акордеоністів, присвячений його пам'яті, під головуванням відомого музиканта Феррарі Трекате. Згодом, на честь Лучано Фанчеллі було названо декілька шкіл акордеону, серед яких особливо вирізняється школа Еліо Боскелло з Мірано (Венеція).

У 1976 р. була заснована Музична Культурна Асоціація Лучано Фанчеллі, метою якої стала популяризація творчості та підкреслення його вагомому внеску в історію музики та акордеонного мистецтва. Засновниками асоціації стали батьки Лучано та його двоюрідний брат, архітектор Карло Фанчеллі. Перші заходи асоціації проводилися у форматі вечорів-концертів, у яких брали участь відомі музиканти, такі як Пеппіно Принчіпе, Джервазіо Маркосіньорі, Еліо Боскелло та японський акордеоніст Ясукіро Кобаясі.

У 1989 р., за підтримки Департаменту культури муніципалітету Терні, було створено

оркестр «Лучано Фанчеллі» під керівництвом Марко Гатті.

До 60-ї річниці з дня смерті Лучано Фанчеллі, з 27 по 29 червня 2013 р., було організовано фестиваль та Міжнародний конкурс молодих акордеоністів та професіоналів. До складу журі увійшли такі відомі музиканти, як Володимир Зубицький (голова журі), Івано Баттістон, Коррадо Рояк, Паоло Віньяні та Марко Гатті. В рамках фестивалю відбулися концерти Марко Гатті та дворазового чемпіона світу П'єтро Адранії, виставка рукописних нот, ескізів та малюнків Л. Фанчеллі, а також ярмарок акордеонів.

На знак вшанування пам'яті видатного музиканта, міська рада Терні прийняла рішення назвати одну з вулиць міста іменем Лучано Фанчеллі. Його інструмент зберігається та є важливим експонатом у музеї акордеонів м. Кастельфідардо.

Крім того, сучасні композитори присвячують Лучано Фанчеллі свої твори, серед яких «Від Фанчеллі до Гальяно» В. Зубицького, «Homage to Fancelli and Portrait» С. Скаппіні та «Fancelli di Terni» Е. Веддові.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В результаті проведеного дослідження можна стверджувати, що Лучано Фанчеллі був піонером італійського акордеонного мистецтва, чия багатогранна обдарованість сприяла виходу інструменту за рамки усталених жанрових стереотипів. Композиторський внесок у збагачення репертуару, поєднання різних музичних стилів та віртуозне володіння акордеоном дозволили йому стати одним з найяскравіших представників італійської музичної культури середини ХХ століття. Аналіз творчої спадщини митця виявив новаторський підхід до інструменту, що вплинув на розвиток акордеонного виконавства та формування репертуару сучасних акордеоністів. Враховуючи недостатню представленість його творчості в українському музикознавстві, подальше дослідження та популяризація спадщини Л. Фанчеллі серед музикантів та науковців України є перспективним напрямом збагачення вітчизняного музичного простору.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пасічинська Т. В. Творчість Лучано Фанчеллі як феномен італійського акордеонного мистецтва другої половини ХХ ст. *Культура та інформаційне суспільство ХХІ ст.* : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 23–24 квітня 2020 р. Харків : ХДАК, 2020. С. 71–72.

2. Award Luciano Fancelli. *Umbria OnLine, rivista*, 2013. URL: <https://news.umbriaonline.com/en/news/concorsi-premi/premio-luciano-fancelli.html> (Дата звернення: 18.02.2025).
3. Bibiani G. La comunità di Capodacqua di Foligno omaggia Luciano Fancelli. 2023. URL: <https://www.strumentiemusica.com/notizie/la-comunita-di-capodacqua-di-foligno-omaggia-luciano-fancelli/> (Дата звернення: 30.01.2025).
4. Farfisa – la presentazione dell’artista. Fancelli. 1965. URL: <https://www.strumentiemusica.com/accordion-music/wp-content/uploads/strumenti-musica-fisarmonica-accordion-strumenti-musica-fisarmonica-accordion-luciano-fancelli-presentazione-farfisa.pdf> (Дата звернення: 02.02.2025).
5. Forgini L. La Mia Storia, 2009. URL: http://www.leonidaforgini.it/la_mia_storia_1.html (Дата звернення: 17.02.2025).
6. Gatti M. Memories Luciano Fancelli, *PIF 2020, Gala Concert*, 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HYxkzz-K8uc> (Дата звернення: 20.02.2025).
7. Giapopelli A. Luciano Fancelli. *Esame conclusivo del corso preaccademico di fisarmonica*, 2013–14. URL: <https://www.lucianofancelli.it/centro-documentazionale/pubblicazioni/> (Дата звернення: 19.02.2025).
8. Leon J. S. Luciano Fancelli. Biografias. *Revista «El Acordeonista»*, 3, 1953. URL: <https://www.acordeon.xyz/Public/meta/ent/bio/bio.pdf> (Дата звернення: 01.02.2024).
9. Luciano Fancelli da Capodacqua di Foligno al Teatro alla Scala. *Amici della Musica Foligno, rivista*, 2023. URL: <https://amicimusicafoligno.it/home/luciano-fancelli-da-capodacqua-di-foligno-al-teatro-alla-scala/> (Дата звернення: 10.02.2024).
10. Luciano Fancelli. *Sito ufficiale*, 2022. URL: <https://www.lucianofancelli.it> (Дата звернення: 07.02.2025).
11. Pili S. Un prezioso disco in vinile di Luciano Fancelli. 2013. URL: <https://salvatorepili.blogspot.com/2013/04/luciano-fancelli.html> (Дата звернення: 13.02.2025).

REFERENCES:

1. Pasichynska, T. V. (2020). Tvorchist Luchano Fanchelli yak fenomen italiiskoho akordeonnoho mystetstva druhoi polovyny XX st. [The work of Luciano Fancelli as a phenomenon of Italian accordion art of the second half of the 20th century]. *Kultura ta informatsiine suspilstvo XXI st. : materialy vseukr. nauk.-teoret. konf. molodykh uchenykh*, 23–24 kvitnia 2020 r. Kharkiv : KhDAK, 2020, 71–72 [in Ukrainian].
2. Award Luciano Fancelli. (2013). *Umbria OnLine*, magazine. URL: <https://news.umbriaonline.com/en/news/concorsi-premi/premio-luciano-fancelli.html> [in Italian].
3. Bibiani, G. (2023). La comunità di Capodacqua di Foligno omaggia Luciano Fancelli. [The community of Capodacqua di Foligno pays homage to Luciano Fancelli]. URL: <https://www.strumentiemusica.com/notizie/la-comunita-di-capodacqua-di-foligno-omaggia-luciano-fancelli/> [in Italian].
4. Farfisa – la presentazione dell’artista. Fancelli. (1965). [Farfisa – the artist’s presentation. Fancelli]. URL: <https://www.strumentiemusica.com/accordion-music/wp-content/uploads/strumenti-musica-fisarmonica-accordion-strumenti-musica-fisarmonica-accordion-luciano-fancelli-presentazione-farfisa.pdf> [in Italian].
5. Forgini, L. (2009). La Mia Storia [My Story]. URL: http://www.leonidaforgini.it/la_mia_storia_1.html [in Italian].
6. Gatti, M. (2020). Memories Luciano Fancelli, *PIF 2020, Gala Concert*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HYxkzz-K8uc> [in Italian; in English].
7. Giapopelli A. (2013–14). Luciano Fancelli. Final exam of the pre-academic accordion course, URL: <https://www.lucianofancelli.it/centro-documentazionale/pubblicazioni/> [in Italian].
8. Leon, J. S. (1953). Luciano Fancelli. Biografias. [Luciano Fancelli. Biography]. *Magazine. «El Acordeonista»*, 3. URL: <https://www.acordeon.xyz/Public/meta/ent/bio/bio.pdf> [in Italian].
9. Luciano Fancelli da Capodacqua di Foligno al Teatro alla Scala (2023). [Luciano Fancelli from Capodacqua di Foligno to the La Scala Theatre]. *Amici della Musica Foligno, magazine*. 2023. URL: <https://amicimusicafoligno.it/home/luciano-fancelli-da-capodacqua-di-foligno-al-teatro-alla-scala/> [in Italian].
10. Luciano Fancelli. (2022) *Official site*. URL: <https://www.lucianofancelli.it> [in Italian].
11. Pili, S. (2013). Un prezioso disco in vinile di Luciano Fancelli. [A precious vinyl record by Luciano Fancelli]. URL: <https://salvatorepili.blogspot.com/2013/04/luciano-fancelli.html> [in Italian].